

Opracowała: dr Agata Jacewicz

**PROGRAM (INSTRUKCJA)
ORGANIZACJI I PRZEBIEGU PRAKTYKI ZAWODOWEJ
na Studiach podyplomowych przygotowujących do wykonywania zawodu
nauczyciela
w Niepaństwowej Wyższej Szkole Pedagogicznej w Białymstoku**

WSTĘP

1. Słuchacze Studiów podyplomowych przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela powinni odbyć praktykę w szkole podstawowej w klasach IV- VIII lub w szkołach ponadpodstawowych.
 - **30 godzin (zegarowych) w zakresie przygotowania psychologiczno – pedagogicznego na II semestrze.**
 - **120 godzin (zegarowych) w zakresie przygotowania dydaktycznego na III semestrze.** W przypadku przedmiotów realizowanych w szkole podstawowej i ponadpodstawowej np. historia, sugeruje się odbycie praktyki w tych dwóch placówkach 2 razy po 60 godzin.
2. Słuchacz może przystąpić do odbywania praktyki w zakresie przygotowania dydaktycznego dopiero po zaliczeniu praktyki w zakresie przygotowania psychologiczno – pedagogicznego.
3. Słuchacz nie może odbywać praktyki w uczelniach wyższych.
4. Słuchacz pracujący zawodowo na stanowisku nauczyciela może ubiegać się o zwolnienie z odbywania praktyk po złożeniu stosownego podania do Kierownika studiów podyplomowych, wraz z zaświadczeniem o zatrudnieniu i potwierdzeniu przez dyrektora placówki osiągniętych efektów uczenia się.

I. CELE PRAKTYKI

1. Celem praktyk zawodowych jest zapoznanie z organizacją pracy szkoły, warsztatem pracy nauczyciela, formami i metodami nauczania i wychowania oraz umożliwienie słuchaczowi kształtowania i rozwoju umiejętności dydaktyczno-wychowawczych w bezpośrednim kontakcie z uczniami, a także weryfikacji własnych predyspozycji do wykonywania zawodu nauczyciela.
2. Ponadto:
 - 1) poznanie specyfiki zawodu nauczyciela;
 - 2) stwarzanie warunków do rozwijania gotowości do podjęcia roli nauczyciela;
 - 3) przygotowanie do efektywnego organizowania własnego warsztatu nauczycielskiego;
 - 4) świadome budowanie relacji z uczniami, ich rodzicami lub opiekunami oraz ze współpracownikami;
 - 5) wdrożenie innowacyjności w pracy nauczyciela, w zakresie dotyczącym indywidualizacji procesu nauczania uwzględniającej zróżnicowanie potrzeb

edukacyjnych uczniów, wspieranie ich wszechstronnego rozwoju, ich aktywności i uczestnictwa w procesie kształcenia i wychowania oraz w życiu społecznym.

II. ORGANIZACJA I PRZEBIEG PRAKTYKI

1. Słuchacz jest zobowiązany do zgłoszenia się do Dyrektora szkoły w dniu rozpoczęcia praktyki celem skierowania do nauczyciela – opiekuna, który jest jego bezpośrednim przełożonym w czasie trwania praktyki.
2. Nauczyciel – opiekun ustala ze słuchaczem szczegółowy plan zajęć zgodnie ze wskazaniami instrukcji, z tym, że w pierwszym tygodniu nie prowadzi samodzielnie lekcji (zob. przygotowanie dydaktyczne).
3. Samodzielne prowadzenie zajęć przez studenta powinno być poprzedzone zapoznaniem z podstawową dokumentacją szkoły, poznaniem warsztatu pracy nauczyciela (studiowanej specjalności) i obserwacją całodziennych lekcji.
4. Przygotowywał zajęcia próbne samodzielnie, ale skonsultował szczegółowy scenariusz lekcji z nauczycielem – opiekunem. Tematy lekcji i związane z nimi zakresy materiału słuchacz powinien znać co najmniej na 3 dni przed ich realizacją. Lekcje mogą być przeprowadzone wyłącznie po zatwierdzeniu scenariusza przez nauczyciela, na dzień przed ich przeprowadzeniem. Nauczyciel wpisuje na scenariuszu akceptację.
5. Codziennie po zajęciach nauczyciel – opiekun omawia ze słuchaczem przebieg i wyniki jego całodzienną pracę. Tematem omówienia powinna być przede wszystkim każde hospitowane lub przeprowadzone przez słuchacza lekcje. W wypadku obserwowania przez słuchacza lekcji u innego nauczyciela, w omówieniu uczestniczy również ten nauczyciel. Po przeprowadzonych zajęciach słuchacz wpisuje pod scenariuszem lekcji uwagi i zalecenia nauczyciela – opiekuna, dotyczące ich prowadzenia. Uwagi te powinny być przedyskutowane w czasie omawiania lekcji. Następnie słuchacz wpisuje pod scenariuszem własny komentarz do przeprowadzonych lekcji.
6. Zaleca się, aby słuchacz wykonywał pracę w charakterze asystenta nauczyciela, np. brał udział w sprawdzaniu zeszytów przedmiotowych, prac domowych, ćwiczeń i prac klasowych z próbą ich oceny, prowadził pracę indywidualną z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych (uczeń słaby, uczeń zdolny).
7. W czasie odbywania praktyki słuchacz podlega obowiązującej w szkole dyscyplinie pracy. Cechować go powinna solidność i sumienność w wykonywaniu swoich obowiązków.

III. TEMATYKA PRAKTYKI – RODZAJE ZAJĘĆ PRAKTYCZNYCH SŁUCHACZA

PRAKTYKA W ZAKRESIE PRZYGOTOWANIA PSYCHOLOGICZNO – PEDAGOGICZNEGO – 30 godzin (semestr II)

W trakcie praktyki słuchacz:

1) zapoznaje się ze specyfiką szkoły (6 godzin):

- a) poznaje zadania charakterystyczne dla szkoły (placówki systemu oświaty) oraz środowisko, w jakim one działają; (w szczególności poznanie realizowanych przez nią zadań dydaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych, sposobu funkcjonowania, organizacji pracy, pracowników np. pedagoga, wychowawcy świetlicy, bibliotekarza, terapeuty, logopedy, psychologa itp., uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji);
- b) poznaje organizację, statut i plan pracy szkoły, program wychowawczo-profilaktyczny oraz program realizacji doradztwa zawodowego;
- c) poznaje zasady zapewniania bezpieczeństwa uczniom w szkole i poza nią.

2) obserwuje (12 godzin) i wyciąga wnioski:

- a) z obserwacji pracy wychowawcy klasy, jego interakcji z uczniami oraz sposobu, w jaki planuje i przeprowadza zajęcia wychowawcze;
- b) z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli przedmiotów;
- c) w miarę możliwości, z bezpośredniej obserwacji pracy rady pedagogicznej i zespołu wychowawców klas;
- d) z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych nauczycieli, w tym podczas dyżurów na przerwach międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich; obserwacja form współpracy z rodzicami;

3) pełni rolę opiekuna-wychowawcy (10 godzin). W szczególności słuchacz:

- a) analizuje przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczone w czasie praktyk.
- b) planuje i przeprowadza zajęcia wychowawcze (tzw. godziny wychowawcze w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze) pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych;
- c) ponadto zaleca się, aby słuchacz:
 - zapoznał się z diagnozą wychowawczą przeprowadzoną przez opiekuna praktyki, pedagoga,
 - poznał uczniów, wychowanków, ich sytuacji społecznej, potrzeb, zainteresowań i zdolności, a także poznał sposoby określania poziomu rozwoju oraz wstępne diagnozowanie dysfunkcji i zaburzeń,
 - sprawował opiekę nad klasą w toku spontanicznej aktywności uczniów, podczas przerw, uroczystości szkolnych i klasowych oraz poza terenem szkoły (podczas wycieczek, wyjścia do kina, teatru, itp.);
 - podejmował indywidualną pracę z uczniami (w tym, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i uczniami zdolnymi),
 - podejmował działania wychowawcze o charakterze interwencyjnym w sytuacjach konfliktu, zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych lub nieprzestrzegania ustalonych zasad,

4) współpracuje z opiekunem praktyk (2 godziny), tzn.:

- a) skutecznie współdziała z opiekunem praktyk zawodowych i z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy;
- b) prowadzi dokumentację praktyki, ocenia własne funkcjonowanie w toku realizowania zadań opiekuńczych i wychowawczych (dostrzega swoich mocne i słabe strony), ocenia przebieg prowadzonych działań oraz realizację zamierzonych celów.

PRAKTYKA W ZAKRESIE PRZYGOTOWANIA DYDAKTYCZNEGO

120 godzin (semestr III).

Uwaga! W przypadku przedmiotów realizowanych w szkole podstawowej i ponadpodstawowej sugeruje się odbycie praktyk w tych dwóch placówkach 2 razy po 60 godzin.

W trakcie praktyki słuchacz:

1) zapoznaje się ze specyfiką szkoły (10 godzin:5+5):

- a) poznaje zadania dydaktyczne realizowane przez szkołę (placówkę systemu oświaty);
- b) poznaje sposób funkcjonowania oraz organizację pracy dydaktycznej szkoły;
- c) poznaje rodzaje dokumentacji działalności dydaktycznej prowadzonej w szkole.

2) obserwuje (20godzin:10+10) i wyciąga wnioski:

- a) z obserwacji pracy dydaktycznej nauczyciela, jego interakcji z uczniami oraz sposobu planowania i przeprowadzania zajęć dydaktycznych; z aktywnej obserwacji stosowanych przez nauczyciela metod i form pracy oraz wykorzystywanych pomocy dydaktycznych, a także sposobów oceniania uczniów oraz zadawania i sprawdzania pracy domowej,
- b) słuchacz zwraca uwagę także na: komunikowanie się interpersonalne i społeczne w klasie, ich prawidłowości i zakłócenia; sposoby aktywizowania i dyscyplinowania uczniów oraz różnicowania poziomu aktywności poszczególnych uczniów; dynamikę i klimat społeczny klasy, role pełnione przez uczniów, zachowania i postawy uczniów; funkcjonowanie i aktywność w czasie lekcji poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych; działania podejmowane przez opiekuna praktyk na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny; organizację przestrzeni w klasie, sposobu jej zagospodarowania.

3) pełni rolę opiekuna-wychowawcy (80 godzin:40+40). W szczególności słuchacz: planuje i przeprowadza pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych serię lekcji.

W szczególności:

- a) planuje lekcje, formułuje cele, dobiera metody i formy pracy oraz środki dydaktyczne (projektuje własne pomoce), dostosowuje je do realizowanych treści, klasy oraz dynamiki grupy uczniowskiej, do możliwości i ograniczeń uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi itp.
- b) prowadzi lekcje w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
- c) wykorzystywanie w toku lekcji środki multimedialne i technologię informacyjną,
- d) dostosowuje sposób komunikacji w toku lekcji do poziomu rozwoju uczniów,
- e) animuje aktywność poznawczą i współdziałanie uczniów w grupach zadaniowych,
- f) rozwija umiejętności samodzielnego zdobywania wiedzy z wykorzystaniem technologii informacyjnej,
- g) poznaje sposoby diagnozowania poziomu wiedzy i umiejętności uczniów, badania osiągnięć edukacyjnych,
- h) podejmuje indywidualną pracę dydaktyczną z uczniami (w tym uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi),

i) podejmuje współpracę z innymi nauczycielami, pedagogiem szkolnym, psychologiem oraz specjalistami pracującymi z uczniami.

4) współpracuje z opiekunem praktyk (10 godzin:5+5), tzn.:

a) analizuje, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczone w czasie praktyk.

b) skutecznie współdziała z opiekunem praktyk zawodowych i nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy dydaktycznej oraz rozwijania umiejętności wychowawczych. W miarę możliwości podejmuje współpracę z innymi nauczycielami, pedagogiem szkolnym, psychologiem oraz specjalistami pracującymi z uczniami.

c) prowadzi dokumentację praktyki,

d) dokonuje samooceny,

e) uczestniczy w konsultacjach z opiekunem praktyk w celu omawiania obserwowanych i prowadzonych lekcji.

IV. DOKUMENTACJA PRAKTYKI

1. Słuchacz prowadzi *Dziennik praktyk*, w którym powinien codziennie, dokładnie notować wszystkie swoje wykonywane czynności i uwagi o ich realizacji oraz wyraża opinię o przebiegu praktyki w miejscu do tego przeznaczonym.
2. Nauczyciel – opiekun potwierdza w *Dzienniku praktyk*, w miejscu do tego przeznaczonym, wszystkie czynności wykonywane przez słuchacza oraz wydaje opinię o przebiegu praktyki. Opinię powinna kończyć oceną wyrażoną w stopniu (bardzo dobry, dobry plus, dobry, dostateczny plus lub dostateczny). W przypadku niezaliczenia praktyki opiekun wpisuje ocenę niedostateczną, co zobowiązuje słuchacza do ponownego odbycia praktyki w wymaganym wymiarze (30 lub 120 godzin)
3. Odbycie praktyki w *Dzienniku praktyk* zatwierdza Dyrektor szkoły.
4. Wypełniony i potwierdzony przez dyrektora szkoły *Dziennik praktyk* słuchacz przedkłada w Rektoracie NWSP w pierwszym tygodniu po zakończeniu praktyki (najpóźniej przed końcem semestru tj. 15 lutego lub 15 czerwca).
5. Na ostateczną ocenę z praktyki składają się: ocena wystawiona przez nauczyciela-opiekuna praktyk oraz ocena przedstawionej dokumentacji przebiegu praktyki umieszczona w *Dzienniku praktyk*. Formalnym wyrazem zaliczenia praktyki jest dokonanie wpisu oceny w *Dzienniku praktyk* (umotywowanie w przypadku oceny innej niż wystawiona przez nauczyciela- opiekuna praktyk) oraz dokonanie wpisu oceny do Wirtualnego Dziekanatu i karty przebiegu studiów przez opiekuna (koordynatora) praktyki- Kierownika studiów podyplomowych (osobę wskazaną przez Rektora).